

Stanowisko
strony pracodawców Zespołu ds. prawa pracy Rady Dialogu Społecznego dotyczące
Europejskiego Filaru Spraw Socjalnych

Strona pracodawców Zespołu problemowego ds. prawa pracy (Konfederacja Lewiatan, Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej, Związek Pracodawców Business Centre Club, Związek Rzemiosła Polskiego) wyraża gotowość zaangażowania się w konstruktywną dyskusję poświęconą kierunkom modernizacji szeroko pojmowanych polityk zatrudnienia.

Leżące u podstaw inicjatywy Europejskiego filara spraw socjalnych (dalej: Filar) dążenie do bardziej sprawiedliwej Unii, zapewniającej większe włączenie społeczne, zasługuje na uznanie, szczególnie w kontekście odniesienia do konieczności powrotu Europy na drogę wzrostu gospodarczego. Rozumiemy przez to konieczność podniesienia konkurencyjności UE i uczynienia jej jeszcze atrakcyjniejszym miejscem do inwestowania, rozwoju przedsiębiorczości, co w efekcie przyczynia się do utrzymania oraz tworzenia nowych, lepszych miejsc pracy. W naszej ocenie ograniczenie perspektywy Filara do zagadnień socjalnych, bez uwzględnienia elementów gospodarczych determinujących tworzenie i utrzymanie miejsc pracy, możliwości zwiększenia ochrony socjalnej, jest skazane na porażkę.

W Filarze doceniamy podkreślenie potrzeby większego włączenia partnerów społecznych w proces kształtowania polityki gospodarczej, społecznej i zatrudnienia. Tylko dzięki odpowiedniemu zaangażowaniu wszelkich interesariuszy oraz właściwym wyważeniu racji poszczególnych stron możliwe jest bowiem wypracowanie optymalnych rozwiązań w tym zakresie.

Pośród zasad wymienionych w Filarze na aprobatę zasługują zasady poświęcone dostępowi do rynku pracy. Pozytywnie oceniamy fakt, iż właściwie została podkreślona rola dostępu do edukacji na każdym etapie, w tym również kształcenia ustawicznego. Dynamiczne przemiany technologiczne, w istotny sposób wpływające na funkcjonowanie rynku pracy, rodzą konieczność stałej aktualizacji kompetencji pracowników, jak również coraz częstszego przekwalifikowania w związku z ewoluującym charakterem popytu przedsiębiorstw na pracę. Jednocześnie kluczowe znaczenie ma kwestia określenia sposobu, w jaki to prawo miałyby być realizowane. Zaproponowane rozwiązanie powinno uwzględniać zróżnicowaną specyfikę,

już funkcjonujących w poszczególnych państwach członkowskich, instrumentów służących zaspokojeniu tego zapotrzebowania.

Popieramy również wyrażony w Filarze postulat wspierania mobilności zawodowej, przedsiębiorczości. Słusznie podkreślono potrzebę zapewnienia pracodawcom elastyczności niezbędnej do odpowiedniego dostosowywania się do zmieniającego się otoczenia ekonomicznego. Konieczne wydaje się jednak wskazanie konkretnych rozwiązań przyczyniających się do zwiększenia elastyczności oraz zdolności adaptacyjnej rynku pracy w kontekście podkreślanego w innych elementach Filaru dążenia do zapewnienia dłuższych okresów wypowiedzenia stosunku pracy oraz zwiększania roli umów o pracę na czas nieokreślony.

Dostrzegamy również staranność, z jaką formułując ważne gwarancje praw socjalnych, zadbano o wbudowanie w nich swoistego rodzaju bezpieczników, które mają zapobiegać prowadzeniu nieefektywnej polityki społecznej, tworzącej nadmierne bodźce do opuszczania rynku pracy wyłącznie w celu korzystania z przyznawanych świadczeń. Stwarza to szansę na budowę właściwie zrównoważonych polityk publicznych na poziomie europejskim, które pozytywnie wpływając na poziom społecznego dobrobytu, nie będą jednocześnie stały w sprzeczności z realizacją innego ważnego celu, jakim jest pozytywne oddziaływanie na fundamenty wzrostu gospodarczego w krajach członkowskich uczestniczących w budowie Filaru.

Natomiast szereg wątpliwości, pytań budzi praktyczne wdrożenie poszczególnych zasad wyrażonych w rozdziale II Filara „Sprawiedliwe warunki zatrudnienia”. W UE mamy już obecnie bardzo wysokie standardy zatrudnienia. Co więcej, wdrożenie niektórych z zaprezentowanych zasad będzie z pewnością wymagało podjęcia kolejnych inicjatyw legislacyjnych na poziomie UE. Wątpliwości nasze nasilają już przedstawione propozycje zmian, które mają stanowić realizację Filara. Dotyczy to w szczególności rozwiązań zaproponowanych w projekcie dyrektywy w odniesieniu do zapewnienia równowagi między życiem zawodowym i prywatnym dla pracujących rodziców i opiekunów (Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on work-life balance for parents and carers and repealing Council Directive 2010/18/EU (COM (2017) 253 final)) Okazuje się, że szczytne idee, sprowadzone do bardzo szczegółowych rozwiązań na poziomie UE, mogą budzić zastrzeżenia w kontekście obowiązującego już dorobku poszczególnych państw. Co

więcej, przyjęte niedawno wstępne porozumienie ministrów pracy w sprawie rewizji dyrektywy o delegowaniu pracowników nasuwa pytanie czy naprawdę chodzi nam tylko o wzmocnienie praw socjalnych, czy też kolejne inicjatywy socjalne nie służą realizacji określonych celów gospodarczych?

Ponadto naszym zdaniem Filar powinien w większym stopniu być nastawiony na tworzenie nowych miejsc pracy i zrównoważony rozwój. Aspekty związane z gwarancjami socjalnymi są ważne, ale konieczne jest też zapewnienie konkretnych gwarancji i wsparcia dla przedsiębiorczości. Potrzeba zapewnienia równowagi i wyważenia interesu obu stron – pracodawców i pracowników, powinna stanowić podstawę dla formułowania rozwiązań tworzonych w ramach Europejskiego Filaru Spraw Socjalnych.

W naszej opinii dalsza dyskusja i prace nad Filarem powinny:

- uwzględniać fakt, iż Filar stanowi istotny krok w dyskusji nad rozwojem polityki zatrudnienia i polityki socjalnej UE, wprowadza element pozytywnej konkurencji, ale ma wyłącznie charakter zobowiązania politycznego,
- promować dobre rozwiązania i praktyki w poszczególnych państwach członkowskich, z poszanowaniem wciąż istniejących różnic w stosunkach przemysłowych,
- odbywać się z poszanowaniem zasad proporcjonalności i pomocniczości oraz kompetencji przyznanych w Traktatach;
- uwzględniać fakt, iż 20 zasad zaproponowanych przez Komisję w Filarze nie narusza kompetencji państw członkowskich i nie tworzy samo w sobie nowych zobowiązań; Filar nie może stanowić, w szczególności, podstawy do rozszerzającej interpretacji obowiązującego prawa przez Trybunał Sprawiedliwości UE;
- mieć na uwadze, iż przy wdrażaniu poszczególnych zasad powinno unikać się nakładania administracyjnych, finansowych i prawnych ograniczeń w sposób mogący powstrzymać tworzenie oraz rozwój przedsiębiorstw.

Na koniec należy zauważyć, iż Filar – będąc skierowanym bezpośrednio do państw strefy EURO - może stać się kolejnym elementem przyczyniającym się do pogłębienia podziałów społeczno-gospodarczych w UE, a tym samym odnieść efekt odwrotny od zamierzonego.

Konfederacja Lewiatan

Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej

Związek Pracodawców Business Centre Club

Związek Rzemiosła Polskiego